ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
48

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-83-4

BRNO 2007

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board
Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board
Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief
Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors
Balázs Komoróczy, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Blanka Veselá

Technická redakce
Technical Editors
Dana Gregorová

Adresa redakce
Adress
Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
http://www.iabrno.cz

KNIHOVNA AV ČR
PD 1520
48, 2007
90270/09

Obrázek na obálce
Cover illustration
Jeskyně Býčí skála. Geometrický vzorec, datovaný do eneolitu.
Býčí skála Cave. A geometric pattern dated to the Aeneolithic.

Vychází jednou ročně/Published yearly
ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-83-4
Copyright © 2007 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Kniha byla vydána s přispěním Akademie věd ČR

Tisk/Print Bekros

Pokyny pro autory na internetové stránce
Instructions to authors on internet pages
http://www.iabrno.cz

BŘEZINA (k. ú. Pulkava, okr. Vyškov)

„Kozlének" („Kozlinek"). MMK. Výšinné sídliště. Povrchové sběry. Zjišťovací výzkum.

Výšinné sídliště v poloze „Kozlének" leží 1,2 km JZ od středu Kobyliček, okr. Prostějov, na někdejším katastru Horních Otaslavic, dnes na území vojenského újezdu Březina, okr. Vyškov, v jižní části Konické vrchoviny. Výšinné sídliště se nachází na plochém vrcholu ostrožny, signované bodem 336 m, vybíhající z hlavního kopce Prelátsko (kóta 356 m) k jihu. Západní, jižní a východní svahy „Kozlénku" prudce klesají do údolí Drahanského potoka, převýšení činí 46 m, pouze od severu je spojen širokým plytkým sedlem s masivem Prelátska. Na ZM ČR 1 : 10 000, list 24-24-21 se sídliště nachází v okolí bodu určeného souřadnicemi 220:193 mm od Z:J s.č. Povrchovými sběry doložené osídlení pokrývá celé temeno ostrožny, která má tvar oválu, jehož osy měří cca 150 a 130 m. Opevnění nebylo v terénu rozpoznáno. První zmínka o lokalitě pochází z pera A. Gottwalda (Gottwald 1924, 43), kde se zmiňuje o nálezu přeražených sekerek z Prelátska a Kozlinku (nově Hlava 2002, 8; 2005). První kolekci keramiky získal z lokality správce polesí Ing. R. Maleček v roce 2004 při výsadbě nové lesní kultury. O rok později jsme na východním okraji sídliště drobnou sondou zachytili útlou kulturní vrstvu, která poskytla materiál potřebný pro datování sídliště. Okrajové střepy mís s polokulovitými výčnělky, zlomky mís na nožce a rohaté „ucho" datují osídlení do průběhu kultury s MMK, zlomky sigilátové keramiky pak do jejího mladšího – III. (IIb) stupně.

Miroslav Šmíd

Literatura

Gottwald, A. 1924: *Pravěká sídliště a pohřebiště na Prostějovsku.* Prostějov.

Hlava, M. 2002: Archeologické nálezy a lokality na katastrech obcí Kobylničky, Křenůvky a Prostějovičky (okr. Prostějov), *Zpravodaj Muzea Prostějovska v Prostějově* 1-2/2002, 1–20.

Hlava, M. 2005: O pravěkém a středověkém osídlení na území vojenského újezdu Březina, okr. Vyškov, *Archeologické rozhledy* LVII, 180–204.

Resumé

Březina (Kataster Pulkava, Bez. Vyškov)„Kozlének" („Kozlinek"). Mährische bemalte Keramik. Höhensiedlungen. Feststellungsgrabung.

ČEBÍN (okr. Brno-venkov)

„Za rybníkem". LnK (II. stupeň ?). Sídliště. Povrchový průzkum.

Povrchové průzkumy v oblasti spodní části Boskovické brázdy prokázaly objevení mnoha nových lokalit (Doležel 1997; Kuča – Žákovský – Smíšek 2002; Kuča 2005 s další lit.). Předběžné shrnutí stavu průzkumu a místní pedologické a geologické poměry oblasti byly popsány již dříve (viz výše uvedená lit.). Tento příspěvek chce informovat o novém neolitickém sídlišti nedaleko Čebína, objeveném na jaře roku 2003.

Lokalita zaujímá polohu na okraji výrazného táhlého návrší (kóta 287 m), na jejím svahu se severovýchodním sklonem, spadajícím k bezejmennému potoku vlévajícím se v bezprostřední blízkosti lokality do potoka Kuřimky. Prochází tudy hranice katastrů Čebína a sousedních Chudčic. Nadmořská výška vlastního sídliště kolísá přibližně od 255 do 265 m n. m. Sídliště je položeno na spraši ve Svrateckém masivu zde tvořeném biotiticko-seritickými fylity. Jeho atypickou polohu v prostoru potoční nivy lze vysvětlit možným působením přírodních činitelů (splachy apod.). Zemědělskou činností je zde narušována kulturní vrstva, která obsahuje keramiku, štípanou a broušenou kamennou industrii datující nově objevené sídliště do kultury s LnK.

Byla získána nevelká kolekce keramiky výjimečně z bahnitého materiálu, ale častěji z jemně plaveného, s výzdobou tvořenou nehtovými vrypy, rýhami a notami na linii. Materiál není chronologicky příliš citlivý, lze jej předběžně datovat do II. stupně kultury s LnK (obr. 5).

Početně ne o mnoho větší, ale zejména z hlediska použitých surovin jistě zajímavější byl získaný soubor štípané kamenné industrie v počtu 31 kusů (obr. 6: 1–6). V surovinovém spektru převažuje rohovec typu Olomučany (12 kusů) před rohovcem typu Krumlovský les, variety I (6 kusů) a variety II (4 kusy), dále před křemičitou zvětralinou typu Ctidružice (6 kusů), silicitem krakovsko-czenstochovské jury (2 kusy) a silicitem z glacigenních sedimentů (1 kus). Nezvyklý je vysoký počet křemičité zvětraliny typu Ctidružice (> 20 %), která se v jednotlivých kusech vyskytuje především na sídlištích kultury s LnK (a poté i v MMK) hlavně v okolí Brna a dále směrem na Znojemsko. Zdroj této suroviny nebyl prozatím bezpečně identifikován. Její komplexnější charakteristika bude uveřejněna na jiném místě (Kuča – Kazdová v tisku).

V kolekci neolitických artefaktů jsou tři nástroje. Jedná se o dvě čepele (jednu krátkou a jednu přelomenou) s příčnou retuší (rohovec typu Olomučany a Krumlovský les

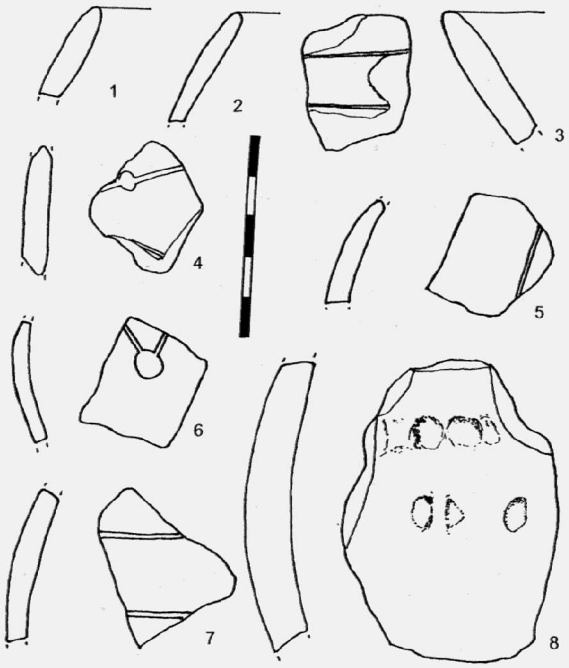

Obr. 5. Čebín. Výběr materiálu.
Čebín. Selected material.